

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul „SOLIDARITĂȚII“, federala institutelor financiare românești.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Băndăna, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.rla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economistul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hașegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Pflugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Fosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău) Târnavăana, Timișana, Tibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Viadeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad) Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 40.—, pe 1/2 an K 20.—

Director și redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 20 fileri.

Sumarul:

In legătură cu stampilarea Coroanelor. — Banca generală de asigurare. — Banca națională a României sub Nemți. — *Cronica*: Reprezentanții băncii la ancheta pentru reforma agrară. — Chestii financiare fără nume. — Retragera bancnotelor Băncii Generale. — *Dividenda băncilor noastre pe 1918.*

In legătură cu stampilarea Coroanelor.

Ordonanța Consiliului Dirigent referitoare la stampilarea Coroanelor austro-ungare, a avut — între altele — urmarea, că publicul mare nu mai primește nici într'un fel bancnotele revoluționare de K 25.—, 200.—, 10,000.— și cele de K 20.— ed. II. Oamenii desperați se învârtesc pe la ghișeurile băncilor, și-și oferă «etichetele» ca depuneri, ca plată, sau numai să se vadă scăpați de ele. Li se dau explicații, că, anume, posesorii acestor bilete sunt creditorii statului austro-ungar resp. ai băncii austro-ungare și să-și păstreze fiecare documentele-bancnote, căci odată, după subscrierea păcii, vor fi rescumpărate. Sau li se spune oamenilor să-și achite dările restante din biletele-etichete, cu cari i-a prins ordonanța din chestie, și oamenilor li ciudă, că și-au achitat la timp dările.

In orice caz e o situație neplăcută și pentru particulari, și și pentru bănci, la cari încă se găsesc bancnote de acestea.

Pentru orientarea și liniștirea întru câțiva a cetitorilor acestei reviste și în special a băn-

cilor noastre, dăm mai jos câteva informațiuni referitoare la soarta viitoare a biletelor de războiu a băncii austro-ungare.

După informațiunile, pe cari Consiliul nostru dirigent, resortul finanțelor le are dela direcțiunea centrală a băncii austro-ungare din Viena, aceasta recunoaște de ale sale și susține biletele de K 10,000 și cele de K 20, ediția a II. Acestea din urmă sunt emise de altfel pe baza legii din 1913, numai cât banca nu a făcut uz de ele până în războiu.

Ce privește bancnotele de K 25.— și K 200.—, acestea numai în parte, sunt emisiunea băncii Austro-Ungare. Ele sunt în cea mai mare parte — miliarde — fabricația tipografiilor guvernului unguresc din Budapesta.

Bancnotele sale de K 25.— și K 200.— banca austro-ungară le-a declarat retrase din circulație deja în 30 April a. c. (terminul de retragere ar fi fost 30 Iunie a. c.) și le schimbă cu alte sorte de bancnote, întru cât — se înțelege — nu sunt false, emise de guvernul unguresc.

In urmare băncile noastre pot primi acele bilete cel mult spre incasso, indosate fiind de proprietarii lor, dar mai bine este să nu le primiască deocamdată de fel, fiind între ele probabil și multe false.

In legătură cu stampilarea Coroanelor, care — precum se știe, — are de scop între al-

tele, și stabilirea sumei de bani din teritorul ocupat, amintim aici că în zilele procsime se vor lua dispoziții, ca tot asemenea să se stabilească și valoarea hârtiilor de valoare de stat aflătoare în acelaș teritor. În acest scop Consiliul dirigent resortul pentru finanțe va da în curând o ordonanță, referitor la anunțarea și înregistrarea obligatoare a tuturor efectelor publice din emisiunea fostului stat ungar și austriac. Inventarul acestor hârtii de valoare este necesar în vederea hotărârilor Conferenței de pace și în legătură cu aceasta, a regulării definitive a valutei noastre.

Banca generală de asigurare.

Prima și până azi singura bancă de asigurare la noi Români de dincoace de Carpați își va ține adunarea generală ordinară din acest an la 7 Iunie a. c. Cu această ocazie conducătorii băncii vin înaintea acționarilor cu o seamă de schimbări de statute, menite pe de-o parte să dea societății haina potrivită timpului și împrejurărilor schimbate de azi, pe de altă parte să lărgească cadrele ei de dezvoltare în viitor.

Dăm în cele următoare raportul direcțiunii către adunarea generală despre gestiunea sa pe anul expirat:

Domnilor acționari!

Grație jertfelor supraomenești ale oșteanului român din vechiul regat și sbuciumările de veacuri ale poporului nostru de pretutindenea, în anul trecut, 1918, am avut fericirea să vedem înfăptuită opera cea mare națională și politică: unirea, sub un singur sceptru, a tuturor românilor.

În fața acestui act măreț, noi, cei ce am stat până acum sub stăpâniri streine, uităm toate suferințele și nedreptățile îndurate, uităm dificultățile, cu cari am avut să luptăm, pedecile meșteșugite, ce ni se puneau fără întrerupere în cale și persecutările sistematice la cari am fost expuși. Toate au dispărut și în locul îngrijorării din trecut, se sălășluște azi în sufletele noastre speranțele unor zile mai bune. Munca noastră de acum înainte nu va mai fi fără sporul cuvenit, și energiile noastre nu se vor mai consuma în lupta cu asupritorii.

Dar, pe cât de mult ne bucurăm de libertatea, la care am ajuns, pe atât de conștii suntem de însemnătatea și răspunderea problemelor, ce așteaptă dela noi o rezolvire. Înaintea noastră stă opera cea mare de refacere a patriei întregite. Avem să-i lecuim rănilor încă sângerânde, să i întregim avutul nimic și prădat și s'o punem pe calea celui mai sănătos progres cultural și economic. Din munca aceasta mare

societatea noastră încă e hotărâtă să-și iee partea ce-i incumbă.

Ne-am înființat, Domnilor acționari, în împrejurări grele, cu scopul să dezvoltăm la poporul nostru spiritul de asigurare, ca unul din cele mai desăvârșite mijloace pentru conservarea și întregirea avutului material și moral al unei națiuni. Silințele noastre întru ajungerea scopului urmărit de noi, deși n'au fost întru toate fără rezultat, n'au ajuns nici când înălțimea, care am fi fost îndreptățiți să o așteptăm. Aceea ce însă — din cauza împrejurărilor vitrege din trecut — n'am putut ajunge, voim să realizăm de acum înainte, căci terenul de activitate ne stă deschis pe o întindere de peste 300,000 km pătrați, cu o populațiune de aproape 17 milioane de suflete.

Natural, pentru îndeplinirea misiunii noastre din viitor, se cer mijloace nouă, se cere să ne întocmim, în conformitate cu împrejurările schimbate, organizația și activitatea societății. Din aceste motive se impune urcarea capitalului social și modificarea statutelor, două obiecte, pe care le-am luat în ordinea de zi a adunării de azi, și asupra cărora Vă prezentăm rapoarte speciale.

Trecând după acestea la activitatea noastră din anul încheiat, Vă raportăm, că ea poartă timbrul tuturor anilor de război de mai înainte. Afacerile arată numai un modest spor, atât în ramul asigurărilor elementare, cât și în cel al asigurărilor asupra vieții. La cele dintâi incasso-ul de premii a crescut cu Cor. 56,680.87, iar la cele de al doilea cu Cor. 31,345.13. Incassarea efectivă a premiilor însă a fost mult împedecată de revoluția dela finea lunii Octomvrie a. tr. și de evenimentele succedate după aceea, cari au avut de urmare o completă stagnare a postei și o îngreunare extraordinară în mijloacele de comunicație. Din această cauză restanțele la agenții și agenți sunt mai mari ca în trecut. Sperăm însă, că în măsura, în care se va restabili circulațiunea normală, aceste restanțe să se reducă tot mai mult.

La compunerea bilanțului am fost conduși de aceleași principii severe, ca și în trecut. Reservele tehnice de premii sunt supradotate, iar reservele proprii de capital ajung, cu dotațiile din profitul bilanțului, ce Vă prezentăm, la suma de Cor. 113,976.78. Profitul net, arată în sumă de Cor. 71,200.61, se menține în catedrele anilor precedenți. Cu privire la distribuirea acestui profit, ne luăm voie a propune să se deie:

50% acționarilor	Cor.	35,600.31
20% fondului de rezervă	„	14,240.12
5% tantiemă direcțiunii	„	3,560.—
1% tantiemă comit. de suprav.	„	712.—
3% tantiemă funcționarilor	„	2,136.03
1% pentru scopuri de binefac.	„	712.—
	Total .	Cor. 56,960.46
Din rest: acționarilor	„	12,399.69
Fondului de pensuni	„	1 840 46
	Suma profitului	Cor. 71,200.61

Primindu-se această împărțire a profitului, dividendă rămâne, ca și în anii precedenți, adecă 4% respective 8 cor. de cupon.

Vă raportăm mai departe, că din direcțiune au fost sortați domnii: Dr. Octavian Russu, Ioan I. Vulcu și Gavril Tripon. În locul acestora veți binevoi a face alegeri nouă.

Alegeri nouă se vor face și pentru membri comitetului de supraveghiere, al căror mandat a expirat.

Cu acestea Vă rugăm să intrați în ordinea de zi și să decideți asupra obiectelor stabilite.

Sibiu, la 1 Maiu 1919.

Diracțiunea.

Banca națională a României sub Nemți.

În «Economia Națională», revistă economică, statistică și financiară, numărul de pe Ianuarie și Februarie 1919, sub titlul «Banca Națională în timpul ocupațiunii», directorul I. C. Băicoianu, într'un articol de peste 70 pagini, bogat în date istorice și statistice, ne arată seria de ilegalități comise de Puterile Centrale față de banca de emisiune română și în legătură cu aceasta, pagubele enorme cauzate de acele întregi noastre averi naționale de dincolo de Carpați. Interesante de tot sunt datele Dlui Băicoianu referitoare la tratatul de «pace dela București», prin care Germanii au tins să-și aservească economiceste țara românească chiar și pentru vremile de pace.

Cum tocmai acum se discută la conferența de pace barbariile și ilegalitățile Germanilor și a complicilor lor, — cari nici când nu s'au gândit, că vor putea fi învinși și constrânși la o dare de seamă, — și cum la noi, cei eliberați, din cauze, care nu e lipsă să se mai amintească aci, — volniciile «Invincibililor» până acuma prea puțin au fost tractate de presă, găsim de potrivit a reproduce pe scurt articolul acesta de mare valoare.

Cu retragerea armatei române pe linia de apărare de glorioasă amintire a Siretului, și ocuparea teritoriului evacuat, prin «Centrali», viața economică a acestui ținut a încetat și cu asta a încetat și bursa. Comandamentul german și-a arogat dreptul să înlocuiască bursa și pe baza bunului plac a statorit *cursul valutei românești*. Volnicia germană a scăzut leul sub — și a ridicat marca peste — paritatea cursului legal cu scopul de a jefui și pe această cale țara românească. Cursul mărcii a fost ridicat dela 1.2345 lei, care e cursul legal, la 1.33 lei, *cauzând astfel valutei românești o depreciare de 10%*. Directorul sucursalei din București a Băncii naționale, Barbulescu, a conchemat la o sfătuire pe directorii celorlalte institute financiare, rămase la București și a redactat un memoriu către guvernamentul german, prin care protestează contra deprecierei valutei, economicește nejustificabile și care păgubește interesele financiare și economice ale României. Comandamentul n'a înaintat acest memoriu, ci l'a remis autorilor

cu aceea că *guvernamentul imperial german va face tot ce va crede și va voi*, iar pe directorul Barbulescu l-au internat în Bulgaria.

*

Germanii hămisiți aveau lipsă de produsele românești, nu voiau însă ca prețul acestora să-l plătească în mărci pentru-ca nu cunva — aruncând pe piață sume mai mari de mărci, — să-și deprecieze valuta, iar lei nu se găseau destui, deoarece Banca Națională se strămutase la Iași, iar sucursala din București nu dispunea de sume, care ar fi putut satsface trebuința germanilor.

«Comandamentul german și problema aceasta a rezolvat-o degrabă, se înțelege *cu o nouă ilegalitate*: a dat ordin Băncii Generale Române să înființeze o secție de emisiune și să confecționeze în limba română bilete de bancă, cari vor fi acoperite printr'un depozit de mărci la Reichsbank din Berlin pe cursul de 80 mărci pentru 100 lei. Biletele acestea au fost decrete de mijloc legal de plată pentru ținutul ocupat. Ce privește rescumpărarea acestor bilete Consiliul de Răsboiu din Berlin hotărâse astfel. *La încheierea păcii se va proceda astfel, ca rambursarea tuturor biletelor emise să se ia de guvernul român asupra sa. Prin acest procedeu tot depozitul va recădea celor ce l-au depus (Germanilor) și aliații ar fi primit în tot acest timp în mod gratuit mărfurile importate. Zis și făcut*».

«Germanii au pus în circulație bilete de aceste în sumă totală de 2.172,030.000. În mănuierea acestor bani, cu acoperire presupusă numai, germanii nu aveau nici un scrupul. Prin mijlocul lor ei rupeau din gura consumației românești tot felul de produse. Prețurile, ce le ofereau germanii erau fantastice. Leul ajunsese să nu mai aibă valoare decât foarte puțin. Traiul s'a scumpit extraordinar. Această situație impune acuma atât statului cât și particularilor urcarea salarelor într'o măsură îngrijitoare și desechilibrantă. Pentru germani hârtia monetă a Băncii Generale nu era contravaloarea muncii, ea era un articol de fabrică. ce nu-i decât hârtia și imprimatul. De aci risipa și ușurința, cu care ei manua acești bani».

«Prin mijlocul acesta Germanii au stors nu numai produsele de tot felul, dar au scos și aurul din țară și au îngrășat cu el stocul metalic al Băncii Imperiale din Berlin. Aurul a ajuns sub ocupațiune să aibă unagio necunoscut încă în istoria financiară de 600%».

«În măsura, în care Germanii păgubeau interesele valutei românești, apărau pe cele ale valutei lor. În toate gările și orașele ei au înființat zarații militare («Wechselstube»), și soldații și supușii germanii etc. aveau aici să schimbe moneta germană cu lei sau viceversa pe niște cursuri speciale».

«Pentru-ca valuta lor să nu poată fi speculată, Germanii au interzis importul de valori germane etc. atât în monete cât și în formă de cecuri, cambii, asemnări în scris sau telegrafic. Excepțiuni se puteau

face numai cu aprobarea specială a statului major al Administrațiunii Militare în România și numai până la suma de 2000 lei».

«Germanii în interesul valutei lor au mers și mai departe. Ei au forțat pe toți debitorii lor români să-și achite datoriile față de supușii germani. În acest scop funcționa faimosul birou numit «Vermögensschutzstelle». Cursurile, pe lângă care comercianții români au fost forțați de coiful german să-și achite aceste debite, au fost cursuri cu totul arbitrare și au cauzat acestor comercianți pagube considerabile iar Germanilor câștiguri tot atât de mari. «Vermögensschutzstelle» era secundată de un Tribunal german, care nimic n'avea din reputația «judecătorilor dela Berlin». Dela acest tribunal «Vermögensschutzstelle» obținea ce numai voia. Astfel a obținut să se plătească creanțe litigioase, în care furnizorii germani nu și executase angajamentele luate conform contractelor. Mai mult chiar: s'a urmărit plata creanțelor plătite și cei ce n'au avut documente în regulă, au fost obligați a plăti din nou».

Germanii au normat cursul banilor și și-au procurat și mijloacele de plată, toate după bunul lor plac, iar acuma le trebuia și organizări de bancă pe teritoriul ocupat. Ei și problema aceasta au rezolvat-o ușor, natural tot cu încălcarea legilor internaționale. Au rechiziționat și pus sub sechestru Banca Națională, care e o îndeprindere privată și ca atare inviolabilă, dar care lor le convenea mai mult având o vastă ramificație provincială, care le putea servi de informator.

«În România finanțarea creditului agricol o făceau până acuma casele de împrumut pe gaj. Cum Germanii nu erau dedați să respecte dreptul nimăruia, și urmăreau să vadă românimea de toate categoriile în cea mai afirmată funcțiune de germanism și să tragă toate foloasele materiale, cari erau împreunate cu operațiunile Caselor de împrumut pe gaj; fondează cu ajutorul unui consorțiu de bănci din București o Casă numită: «Landwirtschaftliche Darlehens-Kasse» ca o secție a Băncii Naționale. Instituția aceasta germană a lucrat sub acoperișul și cu funcționarii Băncii Naționale. Din venit membrii consorțiului primeau $6\frac{1}{2}\%$ și mai târziu $4\frac{1}{2}\%$, iar diferența constituia câștigul întreprinderii germane.

Cassa aceasta care stătea sub protecția Administrației Militare și eră scutită de control (toate celelalte bănci particulare erau puse sub control militar și din motive lesne de înțeles stânjinite în libertatea de acțiune), și-a apropiat în scurtă vreme toate operațiunile de bancă lipsind astfel Banca Națională de beneficiile ei legale.

În prevederea evenimentelor, cari au determinat ridicarea ocupațiunii României, Consorțiul numit Landwirtschaftliche Darl. — Kasse s'a disolvat la 15 Septembrie 1918, lăsând o încurcătură din cauza neplătirii multor bonuri de rechizițiune.

Băncii Naționale i-s'a impus și alte operațiuni neprescrise de statutele ei și anume:

1. Finanțarea impozitului de 250 milioane aruncate asupra județelor de Comandamentul militar.
2. Primirea de depuneri spre fructificare și emiterea de bonuri de cassă purtătoare de dobânzi.
3. Finanțarea împrumutului comunei București în sumă de 15 milioane, pentru-ca aceasta să poată rescumpără Cupoanele detentorilor germani de rentă a acestei comune.
4. Finanțarea depozitului de 400 milioane impus populației românești din ținuturile ocupate pe baza tratatului de pace dela București.

Comandamentul german a ridicat toate aceste sume dela Banca Națională și tot în mod ilegal s'a atins și de depozitele ce aceasta bancă avea la Reichsbank din Berlin. De aici a ridicat Lei 323.625,263'25.

«Restrângerea afacerilor B. N. se explică cu tendința șicanatoare, de care erau amânați sechestrării față de Români și cu discreditul și înjosirea ce țineau să asvârle asupra primului institut de credit român.

Dar cele mai grave urmări pentru întreaga viață economică a țării și pentru Banca Națională avea să urmeze din tratatul de pace. Prin acest tratat se impuneau României următoarele poveri grele și Germanii cereau, ca acestea să fie finanțate prin numita bancă:

1. Despăgubirea supușilor germani.
2. Regularea condițiilor de cont-curent dela Stat la Stat, pe care Germanii le impuseseră pentru cumpărările și vânzările între români și Centrali, ca o modalitate prin care statele își garantau cumpărarea pe datorie a întregii producțiuni românești.
3. Retragerea bancnotelor Băncii Generale de peste 2 miliarde.
4. Fixarea modului, cum avea să se înțeleagă conlucrarea Comandamentului militar la regularea circulațiunii monetare și participarea lor la administrația Băncii Naționale.

«Și acuma să vedem cum plănuiau Germanii să cumpere pe datorie produsele României».

România și Germania își deschid reciproc cont-curent de 5% în moneda celeilalte țări. Creditul Germaniei se fixează la 1'5 miliard iar sumele sunt scadente după un an și jumătate dela datul lor. Din saldul creditor 90%, România eră obligată să le folosească pentru cumpărări de mărfuri în Germania și numai restul de 10% îl putea întrebuiți liber și aici Germanii și au rezervat să-l plătească numai «după posibilitate». Cursul leului se fixează cu 1'4285 în locul celui legal de 1'2345 ceea ce înseamnă un disagio de 16% în defavorul leului. (Germanii în obrăznicia lor, cereau ca creditul lor să fie nelimitat, sumele să fie plătibile numai după 9 luni, saldul creditor să-l folosească România tot pentru cumpărări în Germania, iar cursul leului să se stabilească cu 1'50—1'60)».

Formula aceasta convenea de minune Germanilor, a căror capacitate de export se reduse și cari înțelegeau cât de mare putea să fie exportul României mărită cu Basarabia».

«Prețurile stabilite prin forță erau deridorii față de prețurile ce se cuveneau după prețurile mondiale. În Bulgaria se plătea vagonul de grâu cu 8—10,000—, la noi cu 3,800—. Grâul nostru Germanii 'l vindeau în Elveția cu 16,000— frcs elv.

«Pagubele aduse de Germani avutului național al României în 13 luni, dela 1/XII 916—31 XII 917, — în care timp ei au exportat în total 1.577,000— tone — se evaluează la aproximativ 1 miliard 200 mil.

Ar mai fi de arătat cum Germanii prin tratatul de pace dela București voiau să vegheze plățile României în streinătate, dar din lipsă de spațiu încheiu. Cetitorii au putut vedea, că dreptatea pretutindenea unde s'a găsit în conflict cu interesele Germanilor a trebuit să capituleze.

V. B.

CRONICĂ.

Reprezentanții băncilor la ancheta pentru reforma agrară, ce se va ține la 2 Iunie a. c., vor arăta, pe cât suntem informați, temerile îndreptățite față de înființarea «*Banca agrară*», ca instituție de credit privilegiată, menită să finanțeze reforma agrară. Într'adevăr după-ce prin «*Banca comercială industrială*», — cu toate asigurările contrare, ce s'au dat, — o bună parte din afacerile active ale băncilor noastre se va pierde, urmează să li se mai slăbiască acestora și creditul fonciar prin «*Banca agrară*». În chipul acesta ușor am putea vedea slăbind în mod de tot simțitor instituția băncilor noastre, care de altfel s'a fost creat din trebuințe reale și a făcut servicii reale la întărirea economică a poporului nostru.

Am mai spus-o și o repetăm: Nu se chiamă progres ridicarea de noi instituțiuni în dauna celor existente cu aceeași menire și la fel întocmite. Dacă instituțiunile vechi, de orice fel, n'ar mai corespunde împrejurărilor schimbate, să se reformeze, să se mărească și amplifice, dar nu să se nimicească. Acest fapt ar trebui să-l aibă în vedere aceia, cari au făcut «*Banca comercială industrială*», și acum vor să facă «*Banca agrară*». Acestea întru cât neapărat a trebuit resp. trebuie să fie create, au numai să completeze și să întărească instituția băncilor noastre, iar nu să o slăbească! Vom mai reveni, la ocazie, asupra chestiunii băncii agrare.

Chestie financiară — fără nume. Sub acest titlu cetim în «*Gazeta Poporului*» Nr 21 din anul acesta o știre despre «*învârtelile*» funcționarilor unor bănci românești cu schimbul de Lei. — Acuzatorul pare a fi brașovean după detaliurile, ce le dă în articolul său asupra foștilor negustori români ai Brașovului,

învăluindu-și astfel acuzele grave și reducându-le la câteva rânduri.

De ce va fi dând «brașoveanul», care cunoaște atâtea mănunte din viața zarafilor din Brașov, știrea despre «*purtarea condamnilă*» — sau doar nu e așa? — a unor funcționari, cari prind pe clienții băncii proprii și «*fac afaceri*» cu ei, *de ce o va fi dând fără nume?* Aici trebuie să fie vorba de o întreagă «bandă» de hoți, dacă «brașoveanul» a observat bine, căci iață ce zice *Chestia financiară — fără nume* de încheiere:

«Ce m'a mirat însă, este faptul ce l'am observat la unele bănci românești, și care mai continuă și astăzi cu schimbul de monede românești.

La acelaș ghișeu, unde se prezentă vânzătorii și cumpărătorii de bilete, cassierul ofere preț minimal, așa că mușterii se depărtează de la ghișeu, și la 2 pași, îl așteaptă funcționarii institutului, cari îi ofer prețuri mai mari, astfel câștigul, care ar trebui să fie al băncii, pentru că funcționarii sunt plătiți de Bancă, intră în portofelul funcționarilor.

Cunoaștem cazuri, că în chipul acesta funcționarii au făcut câștiguri de mii, în paguba băncii, la care erau angajați».

Cu alte cuvinte cassierul băncii sau băncilor la care «*d-l.*» a observat blestămăția trebuie să se fi înțeles și să fi fost părtaș la învârteli cu funcționarii respectivi. El nu cumpăra resp. nu vindea anume lei, cu preț convenabil, adecă după cursul zilei, numai ca banda să-și poată face trebșoarele. Ba poate și directorul băncii știa de «*afacere*»! Altfel nu ne putem imagina lucrul. Un cassier de bună credință nu putea respinge clienții, fără a-i satisface după timp și împrejurări, iar ca el să nu fi avut cunoștință de situația financiară și de cursul monetelor, pe când colegii săi să fi fost așa de orientați, acest lucru ni se pare aproape cu neputință. — Și dacă cassierul n'a fost «*hoț*» ci «*mărginit*», ar fi trebuit să observe directorul, sau chiar membrii direcțiunii, că aci sunt de făcut afaceri și nu se fac și ar fi trebuit să dea astfel de urma celor cu «*învârtelile*».

Spuneți nume, Domnilor dela «*Gazeta Poporului*» pentru Dzeu! Atâția ani s'au ferit oameni integri, regeneratori de profesie, ca să atace relele de pe la băncile noastre de frica... «*Ungurilor*». Așa ziceau cel puțin! Ei bine! acum la tribunalul comercial sunt români, deci arătați *nume* și *dovezi*, ca să ne curețim viața de hoți, sau cel puțin să ne cunoaștem pe regeneratorii binevoitori. Deci, vorba «*R. R.*», cerem lista «*permiselor*» nepermise, adecă în cazul nostru, a celor cu învârtelile pe la băncile românești, căci — să ni se ierte observarea — a acuză fără nume și dovezi, înseamnă a arunca bănuiele asupra întregului corp al funcționarilor noștri de bancă, ceea ce nu e nici frumos și nici, mai ales corect.

Retragerea bancnotelor Băncii Generale. Cu privire la retragerea bancnotelor Băncii Generale este vorba să se fixeze următoarele norme:

1. Retragerea bancnotelor Băncii Generale nu se face deodată, ci treptat.

1. Biletele până la una mie Lei să fie preschimbate integral.

3. Pentru sumele dela una mie Lei în sus, să se preschimbe în bilete de ale Băncii Naționale cel mult între 30-40 la sută eliberându-se pentru rest un bon, care să aibă puterea liberatorie, adică să fie primit la plăți.

4. Indesebi, bonurile ce se vor da țăranilor în schimbul bancnotelor Băncii Generale, vor fi admise ca plată a pământurilor, ce li se vor da din expropriere.

5. Statul va retrage aceste bonuri în termenul cel mai acurt posibil.

Mersul trenurilor de persoane în stația Sibiu.

Valabil dela 12 Maiu a. c.

Pleacă				
Trenul		Unde?	Când?	
Nr.	Felul		Timpul	Ora min.
8401	mixt	Copșa-mică	dîm.	6:20
9024*	"	Agnita—Sighișoara	"	7:43
5801	de pers.	Alvinț	"	8:00
5912	"	Făgăraș—Brașov—București	"	8:47
8411	"	Copșa-mică	d. a.	4:02
5916a	"	Făgăraș tren local	"	4:55
8411 II	exp. ml.	Copșa-mică, Oradea-mare	seara	8:00
6104 a*	mixt	Turnu-roșu—Câineni—Peatra-Olt	"	11:00

* Numai în toată Lunia, Mercuria și Vinerea pleacă.

Sosește				
Trenul		Din ce direcție?	Când?	
Nr.	felul		Timpul	Ora min.
5915	mixt	Făgăraș	înalt d.a.	7:29
8402	exp. ml.	Oradea-mare	"	8:42
6103a*	mixt	Peatra-Olt—Câineni—Turnu-roșu	"	10:30
8404	de pers.	Copșa-mică	"	11:35
5911	mixt	București—Brașov—Făgăraș	d. a.	12:23
9023*	"	Sighișoara—Agnita	seara	7:00
5804	de pers.	Alvinț	"	7:30
8412	mixt	Copșa-mică	"	10:05

* Sosește numai în toată Marția, Joia și Sâmbăta.

Banca	%	Suma	Scadența	
«Armonia»	5	5—	22 Aprilie	1919
«Avrigeana»	—	6—	1 Aprilie	"
«Bihoreana»	—	10—	—	"
«Cassa de păst.» Săliște	7	14—	4 Aprilie	"
«Cassa de păstr.» Merc.	6	6—	24 Aprilie	"
«Câmpiana» Mociu . . .	—	8—	—	"
«Coroana», Bistrița . . .	6	12—	26 Martie	"
«Doina», Cămpeni	—	6—	4 Maiu	"
«Decebal»	—	5—	19 Maiu	"
«Economia», Cohalm . . .	6	6—	7 Aprilie	"
«Furnica»	6	24—	23 Aprilie	"
«Izvorul», Sângiorgiu . .	7	3:50	10 Aprilie	"
«Izvorul», Ighiu	6	6—	22 Aprilie	"
«Iulia»	5	5—	10 Martie	"
«Luceafărul», Versecz . .	—	7—	8 Maiu	"
«Lumina»	—	10—	7 Maiu	"
«Maramurășana»	4	4—	10 Maiu	"
«Mărgineana»	7	7—	26 Aprilie	"
«Mercur», Năsăud	5	10—	1 Martie	"
«Minerva», Poiana-Măr . .	6	—	—	"
«Mielul»	10	10—	9 Maiu	"
«Murășana»	6	6—	20 Maiu	"
«Mureșana»	6	6—	20 Maiu	"
«Olteana»	—	5—	1 Maiu	"
«Oraviciana»	7	7—	—	"
«Patria», Blaj	—	16—	8 Maiu	"
«Piatra», Teiuș	—	5—	12 Martie	"
«Poporul», Săliște	6	6—	30 Martie	"
«Poporul», Lugoș	6	6—	20 Maiu	"
«Porumbăceana»	6	6—	4 Maiu	"
«Someșana»	6	12—	9 Aprilie	"
«Sebeșana», Sebeș	5	5—	27 Martie	"
«Speranța», Hosman	5	2:50	12 Maiu	"
«Târnavăneana»	4	4—	12 Martie	"
«Voileana»	—	6—	—	"
«Vatra»	5	5—	10 Maiu	"
«Vulturul», Sânmărtin . .	—	6—	12 Martie	"

BIBLIOGRAFIE.

Anuarul Băncilor române pe 1919 Anul XX. Redactor: *Constantin Popp*. Editura «Solidarității». Sibiu. Tiparul Tipografiei Arhidiecezane 1918. Prețul K 10.

Cunoscutul șematism al institutelor noastre financiare a apărut zilele trecute în extensiune de 8 coale.

Conține datele privitoare la firma, anul fondării, capital social, prețul acțiilor, dividenda, prescripțiunea cupoanelor, dreptul de votare, firmarea, direcțiunea, comitetul de supraveghiere și funcționari, apoi bilanțul și contul profit și pierdere pe 1917, distribuirea profitului net și a cotei de binefacere dela 113 bănci, ca societăți pe acții, 23 însoțiri și 7 alte întreprinderi. Apoi datele privitoare la «Banca generală de asigurare» și la «Solidaritatea», precum și la băncile revizuite în 1918 prin revizori experți. În fine o tabelă a dividendei băncilor române pe 1917 și o cheie pentru bilanț: un mic dicționar german și maghiar.

Dividenda băncilor noastre pe 1918.

Banca	%	Suma	Scadența	
«Agricola», Sebeș	6	6—	27 Martie	1919
«Ajutorul»	4	4—	4 Aprilie	"
«Albina»	7	14—	10 Maiu	"
«Ardeleana», Orăștie	—	8—	25 Aprilie	"
«Arieșana»	5	5—	22 Aprilie	"

Drepturile, datorințele și responsabilitatea
 ≡≡ comitetului de supraveghiere ≡≡

de

Alfred Kormos,

traducere de

Constantin Popp.

≡≡ **Prețul K 3.-.** ≡≡

☛ Se poate comanda la traducător sau la Librăria arhiepiscopală în Sibiu.

Drepturile, datorințele și responsabilitățile
 ◆ tatei membrilor din direcțiune ◆

de

Alfred Kormos,

traducere de

Constantin Popp.

※ **Prețul K 3.-.** ※

☛ Se poate comanda la traducător sau la Librăria arhiepiscopală în Sibiu.

„DECEBAL“, institut de credit și economii, societate pe acții în Deva.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «DECEBAL», societate pe acții în Deva se invită conform §-lui 18 din statute la

adunare generală extra-ordinară,

care se va ține în Deva, la 11 Iunie 1919 st. n., la 3 ore d. a. în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. *Constituirea și designarea alor doi notari și doi scrutinători.*
2. *Ridicarea capitalului societar la 500.000 Cor.*

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare fie în persoană, fie prin plenipotență, au să depună acțiunile și plenipotențele la cassa institutului sau la cassa altor institute membre ale «Solidarității» conform §-lui 20 din statute.*)

Din ședința ordinară a direcțiunii ținută la 21 Maiu 1919.

Dr. Toma Vasinca m. p.,
președinte.

Dionisie Ardelean m. p.,
notar.

*) 20. Numai acei acționari au drept de vot, cari sunt trecuți ca proprietari de acții în registrul societății cu cel puțin 3 luni înainte de terminul adunării generale și cari își depun 24 ore înainte de aceasta pe lângă revers acțiunile lor, eventual la locurile designate prin direcțiune.

Avizul despre depunerea acțiunilor la locurile designate, are să sosească cu 24 ore înainte de ținerea adunării, altcum se privește de întârziat.

§. 26. La deciziuni pentru modificarea statutelor, pentru dizolvarea societății ori fuziunea cu altă societate, reducerea ori înmulțirea capitalului social se recere, ca să fie reprezentate cel puțin $\frac{1}{4}$ -a acțiunilor emise iar concluzile să se aducă cu majoritate de cel puțin $\frac{2}{3}$ -a celor prezenți. In caz contrar propunerea se privește ca reieptată.

„VĂLEANA”,
reuniune de păstrare și credit că însoțire în Mohaciu.

CONVOCARE.

Membrii reuniunii de păstrare și credit «VĂLEANA», ca însoțire, se invită prin aceasta la a

VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 15 Iunie st. n. 1919, la 2 ore p. m. în școala gr. cat. din Măhaciu de Arieș cu următorul

PROGRAM:

1. *Constituirea adunării.*
2. *Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere de pe anul de gestiune expirat.*
3. *Hotărârea asupra venitului curat și darea absoluturului pentru direcțiune și comitetul de supraveghiere.*
4. *Intregirea eventuală a direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.*
5. *Eventuale propuneri în cadrul statutelor.*

Măhaciu, la 25 Maiu st. n. 1919.

Direcțiunea.

ACTIVA.	Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1918.		PASIVA.	
	K	f		
Casa în numerar	8,697	19	Părți fundamentale	2,912—
Imprumuturi	33,871	72	Fond de rezervă	1,351·57
Efecte	1,200—		Depuneri	37,721·78
			Cont Curent	297·50
			Diverse	400—
			Interese tansitoare	539·56
			Profit curat	546·50
	43,768	91		43,768·91

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	K	f		
Interese de depuneri	899	86	Interese dela împrumuturi	1,529·31
Spese	381	28	Proviziuni	516·59
Dare:				
de 10%	89	97		
directă	128	29		
Profit curat	546	50		
	2,045	90		2,045·90

Măhaciu, la 31 Decemvrie 1918.

Pentru contabilitate: Demetriu Ianașiu.

DIRECȚIUNEA:

Alexandru Brumariu m. p.   Gavril Pop m. p.   Ilarie Popa m. p.   Ilie Pardut m. p.   Iacob Mirea m. p.

Conturile de sus le-am examinat și le-am aflat în consonanță cu registrele însoțirii.

Măhaciu, la 25 Maiu 1919.

Ioan Pop sen. m. p.

Iuonaș Popa m. p.

Mihail Popa lui Vasile m. p.